

Bredgade 68, 1260 København K, matr.nr. 142f, Sankt Annæ Øster
Renovering af ejendommen 2020 - 2022

15. august 2022

Arbejdet blev gennemført med byggestart 1. sept. 2020, og for selve gulv- og varmesagens vedkommende afsluttet 15. dec. 2021 mens arbejderne med genopretning af Grønnegården, brolæggerarbejder på Amaliegadepladsen samt div. malerarbejder er afsluttes primo august 2022.

Udførende:

Murer- og betonarbejder: Entreprenørfirmaet Einar Kornerup A/S (Hovedentreprenør)
Nedrivning: Tscherning A/S
VVS-arbejde: Peter Hilleberg A/S
El-arbejde: Stevns El Service A/S
Tømrer- snedkerarbejde: Kjell Pedersen A/S
Maler arbejde: Hvidtfeldt & Hansen ApS
Anlægsarbejde: Optimus Anlæg A/S

Rådgivere:

Arkitekt-/konstruktør: Søren Brandt, bygningskonstruktør
VVS-installation: I.L. Consult aps, v/ Ib Laursen
Konstruktion: HJ-H Rådgivende Ingeniører A/S, v/ Hans-Jørgen Hansen

Forhistorien:

Det oprindelige Kgl. Frederiks hospital er opført i 1750'erne med Nicolai Eigtved som arkitekt. Ved hans død overtages færdiggørelsen af byggeriet af Laurits de Thurah, ligesom der er de Thurah der står for opførelsen af de 4 hjørnepalæer.

Hospitalet fungerede helt frem til 1908 hvor det blev afløst af Rigshospitalet.

I 1919, erhvervedes bygningerne af etatsråd Emil Glückstadt, som skænkede ejendommen til Kunstindustrimuseet, der på daværende tidspunkt lå i "Tivolislottet" på Rådhuspladsen hvor pladsen var for trang til museet.

Museet udskrev herefter en offentlig skitsekonkurrence om hospitalets ombygning til museum, hvor arkitekterne Thorkild Henningsen og Ivar Bendtsen var blandt deltagerne. 7 projekter blev præmieret og gik videre til en denelig konkurrence.

Her vandt Ivar Bendtsen og Thorkild Henningsen, som havde inddraget Kaare Klint i projektet.

Projektet blev gennemført af Ivar bendtsen og Kaare Klint idet Thorkild Henningsen trak sig ud af sagen.

Klint har ifølge Ivar Bendtsen været den ledende i alle de arkitektoniske spørgsmål ligesom fuldendelsen af det indre var hans alene.

Kunstindustrimuseet blev indviet i 1926 efter en meget omfattende ombygning, hvor hver en sten er blevet vendt.

Tagkonstruktionen ændret til betondæk og betonspær.

Rumhøjdenforøget i dele af bygningen.

Vinduesplaceringer ændret og forøget vinduestal..

Indvendige vægge ændret med ny planløsning.

Trappeplaceringer ændret med tilføjelse af 4 nye hovedtrapper og 4 nye bitrapper.

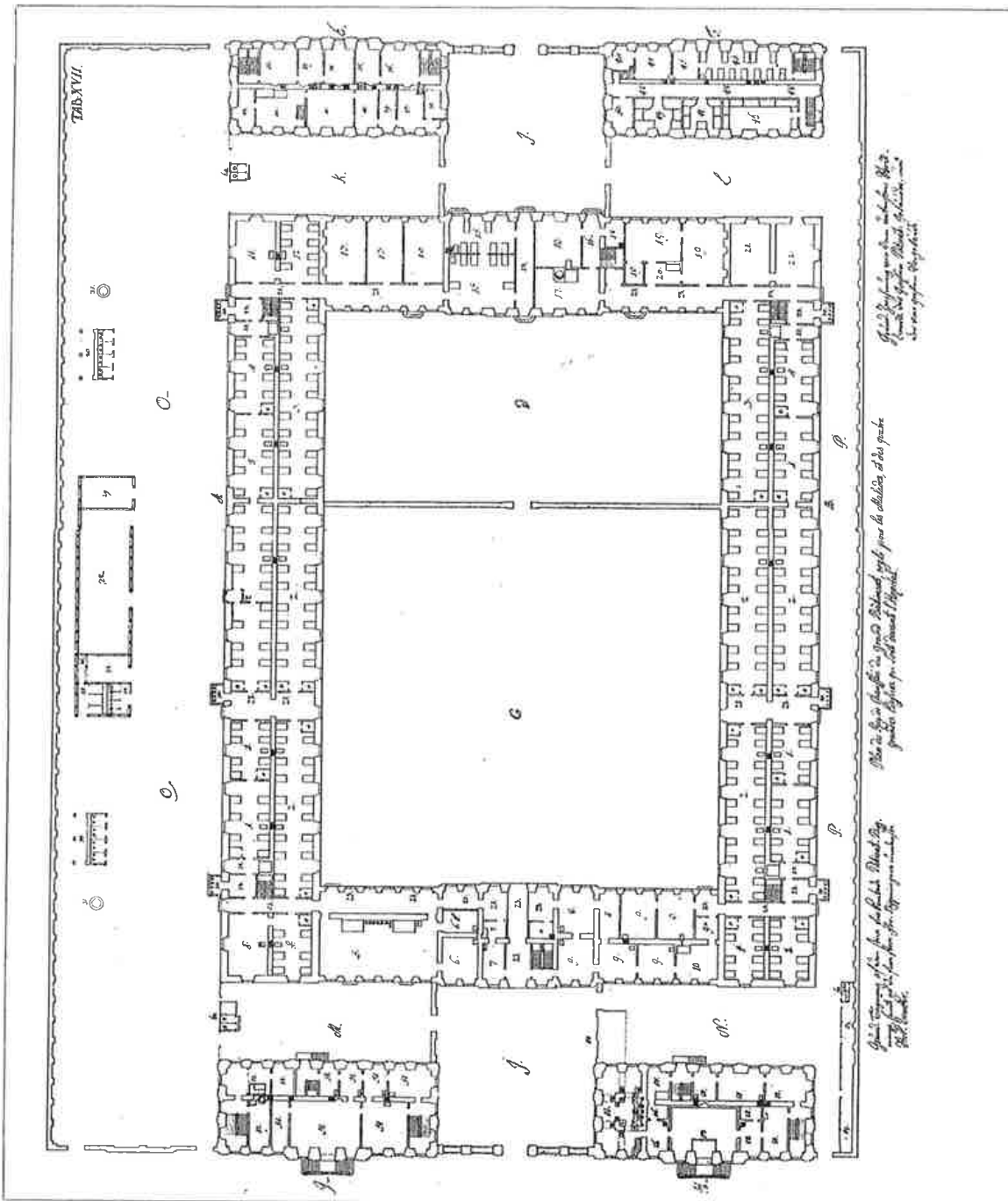
Gulvkonstruktion ændret fra trægulv til stengulv med gulvvarme.

Facader og hovedskillerum undermuret til fast og bæredygtig grund.

Og alt dette i en ejendom som blev fredet i 1919.

I 2011 skifter museet navn til Designmuseum Danmark

Hospitalets grundplan 1757:

Thuras Plan af Frederiks Hospital 1:1000.

I. Sidebygningerne:

Littra a, 8 Logementer, hvert til 8 Sengesteder 64Patienter

Littra b, 2 Logementer, hvert til 56 Sengesteder 112 —

Littra c, 2 Logementer, hvert til 64 Sengesteder 127 —

Ialt . . . 304Patienter

2. I Hoved- og Sidebygningerne imod Dronningens Bredgade:

Littra A. Indkørsel til Haven.

— B. Til Obductionibus.

— C. Til Hospitalskriveren.

— D. Trappe til 2. Etage til Økonomas Lejlighed.

— E. 4 Spisekamre, hvoraf 2 ved Siden af Køkken forsynes med Kældere.

— F. 2 Store Køkkener.

— G. 2 Spisesale.

— H. Have.

— I. Stor Gaard.

Littra JK. Sidegaarde ved Køkkenerne.

— L. Vaske- og Slagtehus.

— M. Stald- og Vognport.

— N. Bolig for Plejerne, derunder Kældere til Proviant.

3. I Hoved- og Sidebygningerne imod Amaliegade:

Littra O. Kirke.

— P. Præstens Lejlighed.

— Q. For Chirurgen og hans Hjælpere.

— R. Apothek med Bolig.

— S. Laboratorium.

— T. Bolig for Gartner eller lignende.

— U. Til Køkkenurter om Vinteren.

— V. Stor Gaard foran Kirken.

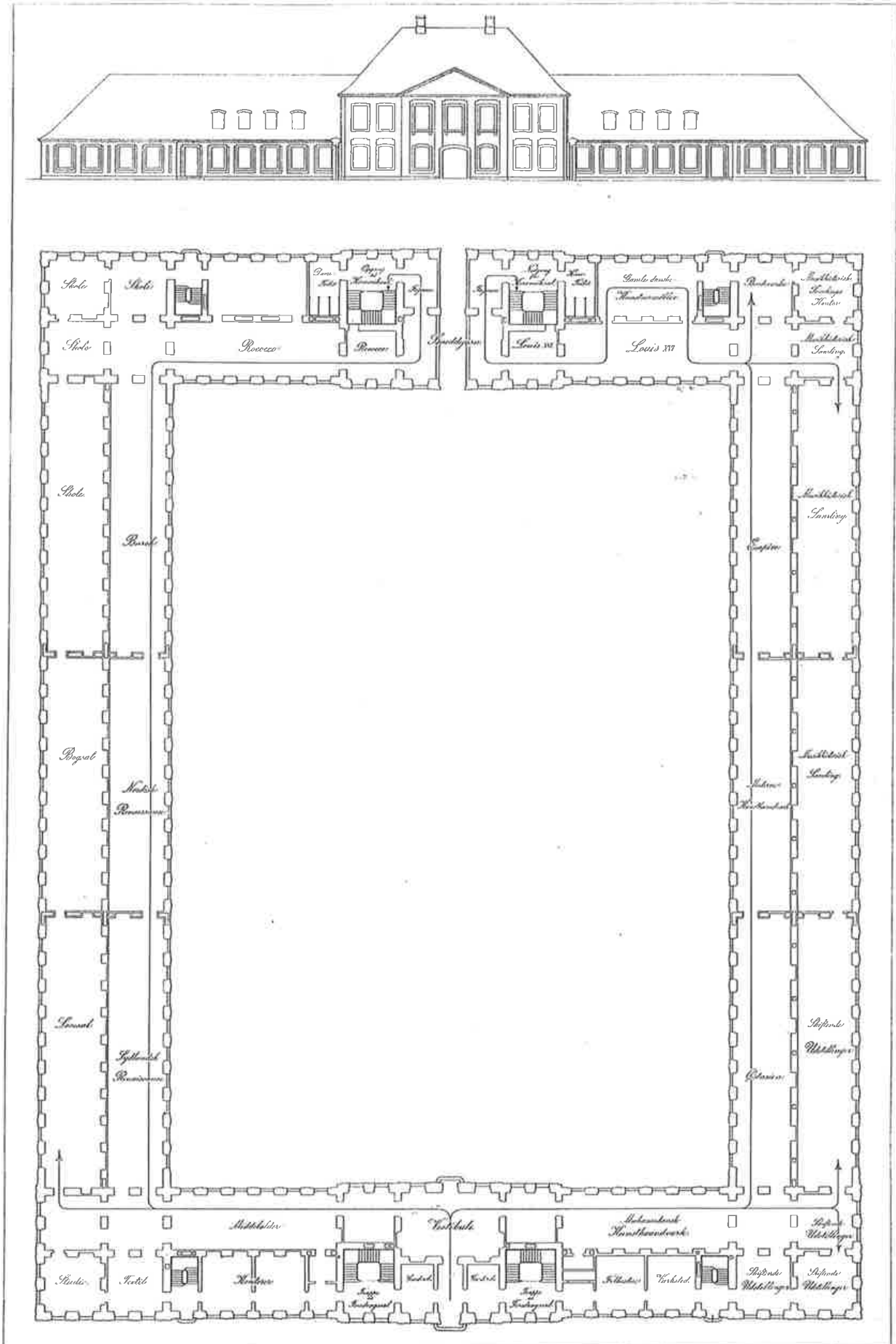
— X. To Sidegaarde.

— Y. Fire Indkørsler.

— Z. To Omgange.

Eigtveds „Allerunterthänigste Explication“ af Frederiks Hospital hørende til et ellers ukendt Projekt.

Museets grundplan 1926

Kunstindustrimuseet i det ombyggede Frederiks Hospital. Stueplan 1: 600.

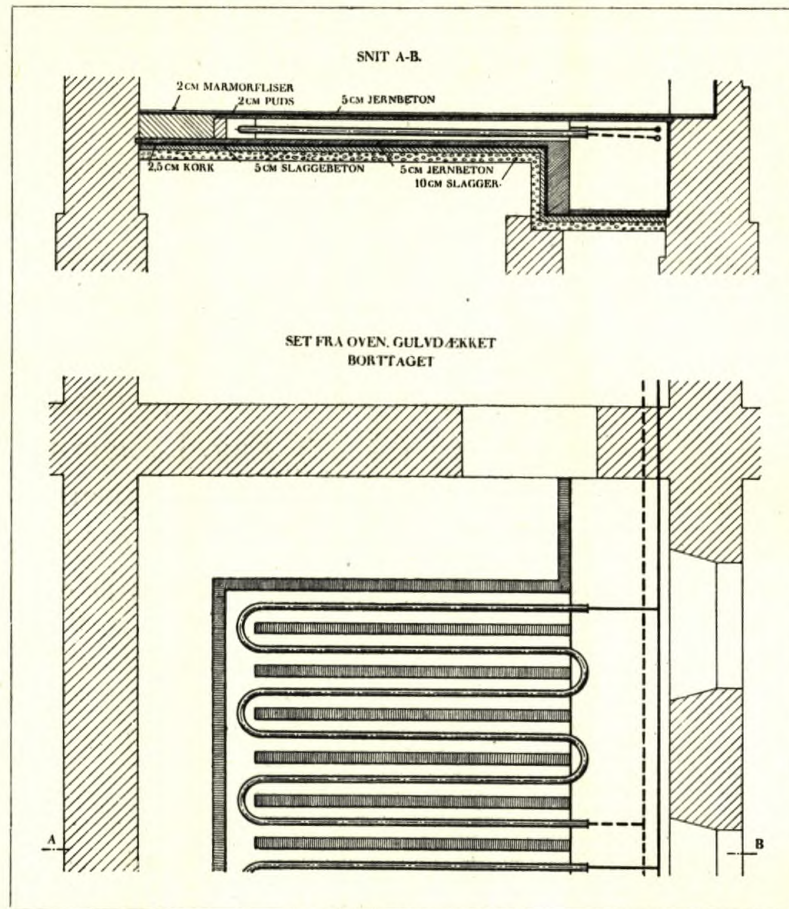
Designmuseum Danmark, ombygning 2022-2022

De fleste som har besøgt Designmuseum Danmark før lukningen i 2020, vil have bemærket at gulvfliserne var løse, gulvene sækkede, og talrige fliser var knækkede.

Det sagde klik klik når man gik gennem udstillingsrummene og det var en risikabel affære for museets medarbejdere at opbygge udstillinger og transportere udstillingsgenstande gennem rummene.

I 2013 bliver jeg bedt om at udarbejde en tilstandsrapport for museet, og en plan for gennemførelsen af de nødvendige arbejder. På det tidspunkt var der iværksat en meget nødvendig renovering af museets tag, omfattende både isolering og udskiftning af tagdækningen.

Mit fokus blev derfor "alt det andet", og her sprang gulvenes tilstand straks i øjnene. Hele forudsætningen for museumsdriften er, at der er en flade at udstille på. Derfor var en renovering af gulvene i mine øjne den aller væsentligste opgave.

Gulvopvarmningen i Kunstindustrimuseet. 1:100.

Ved ombygningen i 1920'erne blev der etableret gulvvarme i samtlige udstillingsrum, efter projekt udarbejdet af ingeniørerne Birch og Pedersen Krogbo. Målet var en opvarmning af gulvfladerne til 20°C og dermed opnå en minimum museumstemperatur på 10°C .

Problemet med konstruktionen var, at slaggelaget under nederste betonplade, og de underliggende jordlag (opfyld) satte sig hhv. krøb, grundet den nødvendigvis høje fremløbstemperatur ca 70°C i varmerørene, der løber som dykkogere ind under gulvfladen.

Nederste betonplade meget tynd, ca 8 cm, og svagt armeret. Herpå 4 skifter murede ribber, afsluttet med 5-7 cm tykke monier-plade løst udlagt. Til slut marmorfliserne lagt vådt i vådt.

Det besluttes at udskifte gulvkonstruktion og varmeanlæg totalt, og i den henseende var corona-nedlukningen kærkommen.

Optagning af de eksisterende fliser sker nænsomt, primært ved hjælp af sugekop. Fliserne er lagt vådt i vådt i en kalkmørtel, og slipper rimeligt let, på nær de områder hvor tidligere reparationer er udført med klæber.

Den store udfordring er hatfliserne langs facader og skillevægge, da de er ført helt ind under sokkelfliserne, og længere ind end sokkelfliserne tykkelse. Soklen er stillet knas på hatfliserne hvorfor disse ikke som forudsat kan trækkes ud uden store tab.

Det besluttes derfor at demontere sokkelfliserne også, for at bevare flest mulige hatfliser intakte.

Fliserne blev efter optagning sorteret og opmærket fra rum til rum. Fliserne varierede i tykkelse fra ca 18 til 28 mm med hovedvægten omkring 20 mm. Også i planmål forekom variationer, især i øst og vestfløj hvor der forekom mange småvariationer.

Efter afrømning af fliserne fjernes pudslaget og monier-pladerne over ingenørgangene.

Monierpladerne er ført ind i facadevæggen i varierende dybde, og for at undgå beskadigelse af fliserne i vinduesnicherne besluttes det at skære pladerne langs facaden i stedet for at forsøge at trække dem ud.

Det eksisterende gulvvarmesystem med kraftige uisolerede rør i murede kanaler ind under gulvflades ses tydelig.

I nord- og sydfløjen viser det sig at de tværgående skillevægge er placeret delvist ved siden af deres fundament som består af dels lave betondragere fra hovedskillerummet til ingeniørgangsvæggen, dels 2 stk. I-profil fra ingeniørgangsvæggen til facaden. Væggene mellem rummene i sydfløjen er forskudt så meget at de står på uarmeret murermesterbeton mellem hovedskillerummet og ingeniørgangen, og hen over ingeniørgangene højst hviler på et enkelt I-profil og en 70 mm tyk monierplade

Hvor væggene passerer hen over ingeniørgangene etableres forstækning med 2 stk HE-profil omkring monierpladen og et stk på tværs under pladen midt for ingeniørgangen.

Det kan af gamle fotos konstateres, at tværvæggene er opstillet efter hele rådækket og det oprindelige gulvvarmeanlæg er blevet etableret. Fundamenterne for væggene har således været skjult ved væggenes endelige placering.

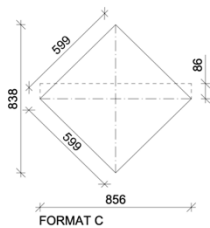

Tabet af fliser har totalt set ligget på ca. 50 %. Dels var der allerede før byggestart et meget stort antal knækkede fliser, og dels har optagningen og håndtering af fliserne ført til et yderligere tab.

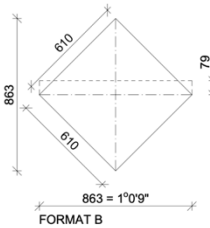
Bestræbelsen har været at genudlægge fliserne i de rum de kom fra, og supplere med fliser fra nord- og sydfløjene, skåret ned til de mindre formater i øst og vestfløjene. Hvor en direkte genudlægning i samme rum ikke har været mulig, har målet været at fastholde den oprindelige nuance for rummet tættest muligt.

Den største udfordring har været hatfliserne hvor tabet har været relativt stort. Disse fliser kunne kun i nogen grad skabes ved nedskæring af andre fliser. Der kan godt skæres af, men der kan ikke skæres på, som mureren udtrykte det.

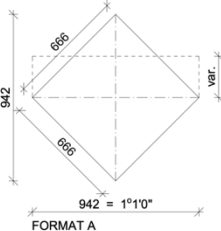
I øst- og vestfløjen genanvendes de oprindelige marmorfliser, mens der til syd og nordfløjen indkøbes nye marmorfliser "Hermelin", fra Fauskebruddet i Norge.

Asymmetrisk flise til i de centrale pavilloner
Vest, rum nr. 1 og 2
Skæres af eksisterende flise format A
Max opnåelig fane = 86 mm

Lille kvadratisk flise til i de centrale pavilloner
Vest, rum nr. 3, 21, 23 og 26
Øst, rum: 11, 12, 13, 41, 42, 44 og 45
Skæres af eksisterende flise format A
Max opnåelig fane = 79 mm

Stor kvadratisk flise til generel anvendelse.
Eksisterende fliser anvendes i vest- og øst-fløjene.
Til 9-fags rummene i nord og syd-fløjene leveres nye fliser i samme format.
Alle kantfliser langs facader, og indvendige vægge er med "fane" i varierende længde fra sted til sted.

Museets trapper er opstillet på det færdige gulv, hvorfor det var nødvendigt at demontere nederste løb under

Der gøres klar til flisebelægning i rum 16 (sydføj)

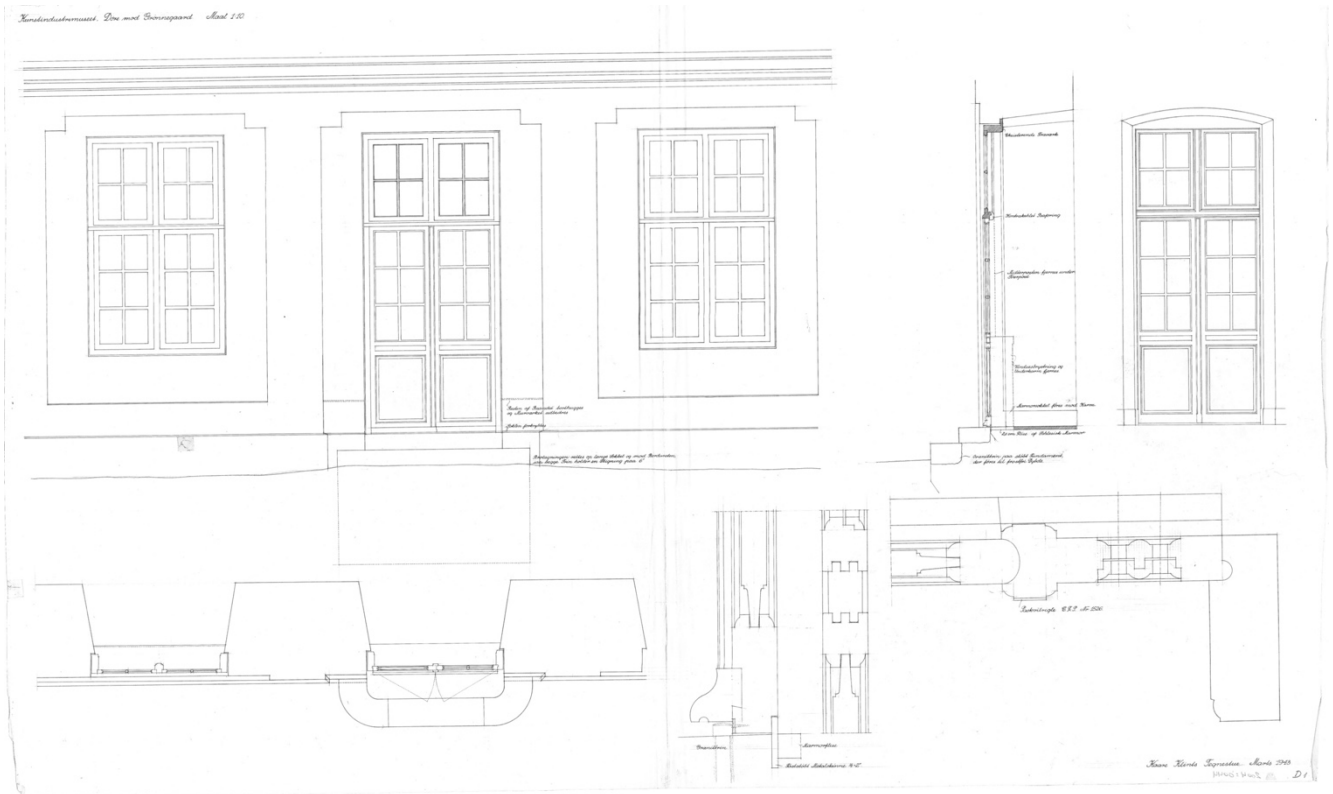

Slibning af det nylagte gulv i rum 12, 11 og 10 i østfløjen er påbegyndt.

Det færdige gulv (rum 7 i nordfløjen)

Renovering af vinduer og etablering af nye terrassedøre

Opmålingstegning fra Klinter tegnestue

Der etableres 4 nye terrassedøre i nordfløjen mod Grønnegården samt en i sydfløjen.

Dørene er med fransk lukning og fransk not i hængselsiden. De nye døre udføres som nøje kopi af de gamle døre.

De eksisterende vinduer i hele museumsbygningen afrenses i bund og malerbehandles med linoliemaling.

Vinduernes tilstand er fremragende, uanset mange næppe har fået maling siden 1920'erne.

Hjørnebåndene er fastsiddende og hængsler intakte på enkelte nær, og det er intet sted nødvendigt at foretage udskiftninger af nedbrudt træ for det forekommer ikke.

Øvrige arbejder:

Museets publikumtoiletter i stueplan, til venstre for vestibulen, er ombygget.

Saniteten er fornyet i begge publikumtoiletter, og der er etableret berøringsfri betjening af alle toiletter og vandarmaturer.

Sæbedispensere og håndtørre er ligeledes udført berøringsfri i lyset af coronaen.

Antallet af toiletkabiner er øget fra 2 til 3 i det ene rum, mens det andet bevares som kombineret handicaptoilet og puslerum.

Døre og skillevægge mellem kabinerne er udført som kopier af toiletkabiner i Amaliegade fløjen.

De 3 kabiner er aflukket i forhold til hinanden med fast sokkel, glasloft og glasfront.

I Grønnegården er de eksisterende brostensbelægninger blevet omlagt efter årtiers sætninger og græsarealerne er reguleret i planum, kultiveret og græssået påny.

Og i portrummet er der etableret vare- og handicap lift som i museets åbningstid er hævet og danner niveaufri forbindelse mellem de 2 sider.

Søren Brandt
15. august 2022